

**JÄRJESTÖ- JA NUORISOTYÖN KOULUTUSOHJELMA
– YHTEISÖPEDAGOGI (ylempi AMK)
OPETUSSUUNNITELMA 2008-2010**

Järjestö- ja nuorisotyön koulutusohjelma – Yhteisöpedagogi (ylempi AMK)

Koulutuksen rakenne

A. Yhteiset opinnot (kaikille yhteiset ammatilliset opinnot) 23 opintopistettä

Yhteisöt ja yhteisöllisyys 10 op Orientaatio- ja tutkimusmenetelmäopintoja 1 op
Palveluiden tuottaminen 7 op
Kansainvälinen ja monikulttuurinen osaaminen 5 op

B. Syventävät opinnot 27 op

Pedagogisen osaamisen syventäminen 10 op
Kehittämisen menetelmäosaamisen syventäminen 7 op
Viestintä- ja kulttuurisuus 10 op

O P I N N Ä Y T E T Y Ö
30 op

C. Vapaasti valittavat opinnot 10 op

Koulutusohjelman tavoite

Koulutusohjelman profiili on yhteisöjen kehittämiseen tähtäävän osaamisen syveneminen ja vahvistuminen. Painopiste on kehittämisen osaamisen ja uudenlaisten toimintamallien luomisen edellytysten vahvistamisessa.

Koulutuksen tavoitteena on kouluttaa erityisasiantuntijoita ja kehittäjiä erilaisten yhteisöjen palvelukseen, jotka osaavat:

- kehittää, johtaa, valmentaa ja innostaa erilaisia yhteisöjä ja yhteisöllisiä prosesseja
- käyttää ja soveltaa menetelmiä, jotka edistävät yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja hyvinvointia
- käyttää tutkivaa ja kehittävää työtettä työelämän muutosprosessien hallinnassa ja yhteisöjen kehittämistyössä
- verkottaa ja soveltaa osaamistaan kansainvälisissä ympäristöissä sekä monikulttuurisessa työssä
- ylläpitää ja kehittää omaa elinikäistä oppimistaan ja ammattitaidon kehittämistä
- käyttää persoonallisia vuorovaikutus- ja viestintätaitojaan

Koulutusohjelman keskeiset sisällöt

Koulutusohjelman keskeiset sisällöt ovat:

- yhteisöllisten prosessien kehittäminen, tutkiminen ja johtaminen järjestö- ja nuorisotyössä
- vuorovaikutuksellinen ja monikulttuurinen osaaminen
- pedagoginen ja eettinen osaaminen
- yhteisölliset ja osallistavat menetelmät
- kansainvälinen osaaminen

Koulutuksen oppimiskäsitys

Oppimisen lähtökohtana on aktiivinen oppija, jolla on kehittämisorientaatio. Oppija nähdään itseohjautuvana, jolloin tuetaan toimivia opiskelustrategioita ja tiedonkäsittelyvalmiuksia sekä painotetaan riittävää kielitaitoa. Oppija on ennen kaikkea tiedon tulkitsija, prosessoija, soveltaja ja kriittinen arvioija sekä uuden tiedon luoja ja rakentaja. Oppijan asiantuntijuutta pyritään edelleen syventämään ja jakamaan. Oppija nähdään myös sosiaalisena ja yhteisöllisenä toimijana ja oppijana, joten koulutuksessa korostetaan osallisuusnäkökulmaa, kontekstisidonnaisuutta ja näkemyksellisyyden kehittymistä sekä ryhmäprosessien merkitystä ja hyödyntämistä oppimisessa.

Oppimista ja kehittymistä pyrimme tuottamaan tutkivan ja kehittävän työotteen omaksumisen kautta, missä tärkeitä ovat tekojen perustelujen analysointi, kriittinen reflektio ja konstruktivistinen ajattelu sekä uuden tiedon luominen. Koulutuksen menetelmällisinä lähtökohtina ovat soveltaminen, työelämän kysymykset ja ongelmat, vertaisohjaus.

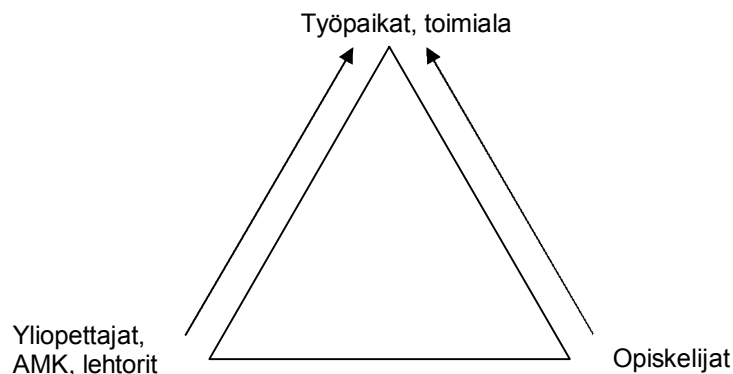
Koulutuksen tiedonkäsitys

Koulutuksen tiedonkäsitystä voidaan luonnehtia hermeneuttiseksi spiraaliksi, jossa ympäröivää todellisuutta ja toimintaa pyritään ymmärtämään, tiedostamaan ja käsitteellistämään näkökulmia vuorottelemalla. Koulutuksessa korostetaan poikkitieteellistä näkemystä tiedon luonteesta ja tarpeellisuudesta. Uutta tietoa rakentamalla ja teoriaa syventämällä ratkaistaan ja kehitetään työelämän tarpeita ja käytännön haasteita.

Koulutuksen toteutuksen pedagoginen malli

Koulutuksessa toteutettava pedagoginen malli on koulutusohjelmaan kuuluva toimintatapa, jonka pohjalta opetus suunnitellaan ja organisoidaan. Sillä pyritään edesauttamaan yksilön, verkostojen ja yhteisön (työelämä)oppimista linkittäviä lähestymistapoja. Työelämäläheisyys ja -yhteys toteutuvat opetuksessa, ohjauksessa ja arvioinnissa. Työpaikkojen ja organisaatioiden sekä toimialamme kehittyminen tapahtuu kolmen ulottuvuuden avulla:

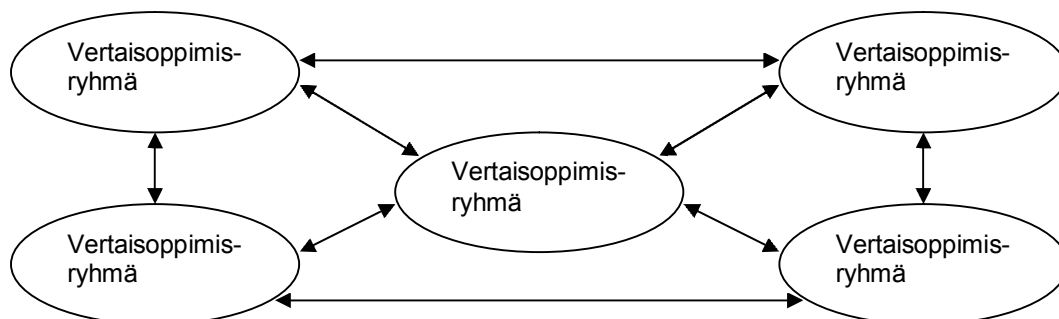
- 1) Opetussuunnitelman sisällöt vastaavat toimialan tarpeita ja sen toteutus tapahtuu pääosin työelämään liittyvinä oppimis- ja kehittämistehtävinä. Huomioidaan toimialan, paikallisen, seudullisen ja alueellisen kehittämisen tasot.
- 2) Toivomme yhteistyön ja sitoutumisen rakentuvan opiskelijoiden työpaikkojen kanssa siten, että opiskelija voi käyttää opiskeluunsa osittain työaika. Vertaisoppimisryhmät voivat toteuttaa työpaikalla opintoihin liittyviä kehittämishankkeita ja työpaikalta saadaan ohjaus- ja mentorointi apua.
- 3) Vastaavasti koulutus tarjoaa synergiaetuja työpaikoille palveluiden tuottamisen näkökulmasta erilaisina kehittämisen-, innovointi-, kokeilu-, arviointi- ja toteutustöinä. Haasteellisena tavoitteena on opiskelijan asiantuntijuuden kehittymisen todentuminen laadukkaana toimintana.

Kuva 1. Työelämän, ammattikorkeakoulun ja opiskelijoiden välinen suhde

Pedagogisen mallin kehyksessä oppimisprosessia toteutetaan vertaisoppimisryhmissä, jotka muodostetaan syksyn 2008 aikana oman kehityksintressin, työpaikan oppimishaasteiden ja aihealueiden perusteella. Jokaisen muodostuvan ryhmän perustehtävä on oppiminen ja tutkiminen. Vertaisoppimisryhmä sitoutuu yhdessä toimimaan oppimistehtävien osalta työelämän ja lehtorin ohjauksessa erilaisissa kehittämishankkeissa, toimimaan laajempina tutkimustiiminä opinnäytetöiden aihealueiden kontekstissa sekä jakamaan asiantuntemustaan myös muille. Vertaisoppimisryhmä toiminta mahdollistaa tarvittaessa myös yksilötyön. Ryhmiä tukevat työelämän mentorit, opintojen ja opinnäytetyönohjaajat ja lehtorit. Useat oppimistehtävät perustuvat ko. ryhmien suorittamalle asiantuntijatyölle. Pedagogisen mallin menetelmällisinä lähtökohtina ja kokoavina periaatteina toimivat:

- 1) tutkiva ja kehittävä työote, joka toimii työvälineenä ammatillisten ilmiöiden jäsentämiseen, tutkimiseen ja arviointiin.
- 2) ongelmaperusteinen lähestymistapa, jonka avulla pyritään kehittämään ja ratkaisemaan työelämän todellisuudesta nousevia haasteita.
- 3) kansainvälisyysosaamisen vahvistuminen, jota tuetaan vieraskielisen opetuksen, kirjallisuuden ja KV-hankkeissa oppimisen mahdollistamiseksi.
- 4) Lisäksi oppiminen nähdään opiskelijan, työpaikan ja lehtoreiden yhteisenä prosessina, jossa opiskelijan itseohjautuvuutta tuetaan. Joustavuudella mahdollistetaan työn ja opiskelun rinnakkain kulkeminen. Moniammatillinen opiskelijaryhmä taas nähdään vertaisoppimisen oppimisresurssina.

Kuva 2. Vertaisoppimisryhmät

Oppimisen ja osaamisen tuottaminen ja kehittyminen rakentuu:

- a. lähijaksoista ja siellä käytävään dialogiin, ohjaukseen, vertaisoppimiseen ja vuorovaikutuksellisiin oppimistapoihin sekä asiantuntijoiden luentoihin, joiden tehtävä oppimisprosessissa vaihtelee,
- b. kirjallisista oppimistehtävistä, oppimisaineistoon perehtymisestä, joiden pohjana ovat vieraskielinen kirjallisuus, alan tuorein tutkimustieto sekä niiden jalostaminen ja soveltaminen toimialamme kehittämiseen. Tämä on opiskelijan itsenäistä työskentelyä,
- c. oman työn kehittämisen kautta oppimiseen, jossa toteutetaan koehankkeita, kuvataan toimintaa, analysoidaan ja arvioidaan toimintaa sekä tehdään kehittämissuunnitelmia. Tavoitteena ovat uudet toimintamallit ja toimintatavat. Tämä on ohjattua työskentelyä,
- d. ongelmaperusteisen lähestymistavan hyödyntämiseen. Vertaisoppimisryhmät ottavat haasteisiin laajemminkin erilaisia työelämän ja toimialamme ongelmia tai kehittämistä vaativia kohteita työelämässä.

Pedagogisen mallin mukainen arviointi koulutuksessa:

Jokaisessa opintokokonaisuudessa arvioidaan ydinosaamisalueita, asiantuntijuuden kehittymistä ja koulutuksen tavoitteiden saavuttamista seuraavasti:

- a. Yhteinen prosessiarviointi, joka on ohjaavaa, ennustavaa ja kehityssuuntautunutta. Tehdään tarpeiden uudelleen analysointia, peilataan prosessia tavoitteisiin, kehittymisen etenemiseen. Kohteena on myös oppimisprosessin vuorovaikutuksen arviointi. Nämä toteutetaan yhteisen arviointikeskustelun ja vertaisarviointin avulla.
- b. Itsearviointi omasta kehittymisestä, ikään kuin tarina oman kehittymisen ja osaamisen syvenemisestä. Toteutetaan hopsauksen yhteydessä laajempaa kokonaisuutena.
- c. Lehtoriarviointi, joka on laadullinen ja sanallinen arviointi suhteutettuna opintokokonaisuuden tavoitteisiin. Lisäksi koko opintokokonaisuus arvioidaan numeerisesti (1-5); kiitettävä (5), hyvä (3-4), tyydyttävä (1-2). Tämä arviointi on toteavaa, ohjaavaa, motivoivaa ja kehityssuuntautunutta. Jokaisen opintokokonaisuuden kohdalla kuvaillaan ne tuotokset, jotka ovat lehtoriarviointin kohteena. Opintosuoritusten arvioinnissa voidaan kuulla myös työelämän edustajaa.
- d. Lisäksi kehitämme palaute- ja laadunarviointijärjestelmän koulutuksen toteutuksen rinnalle, jossa arvioidaan koulutuksen vaikuttavuutta ja asiakaspalautetta lähtötaso-prosessi-tulos ulottuvuudella.

Opintojen ajoittuminen vuosina 2008-2010

Lukuvuosi 2008-2009

- Opintojen aloittaminen ja Orientaatio opinnot 26-27.9.2008
- Yhteisöt ja yhteisöllisyys loka-joulukuu 2008 (Lähiopetuspäivät 16-18.10; 6-8.11; 3-5.12)
- Viestintä ja kulttuurisuus tammi-maaliskuu 2009 (lähiopetuspäivät 22-24.1;12-14.2; 19-21.3)
- Pedagogisen osaamisen syventäminen huhti-kesäkuu 2009 (lähiopetuspäivät 16-18.4;14-16.5; 4-6.6)
- Tutkimussuunnitelmaseminaarit maaliskuun huhtikuun lähiopetusjaksoilla

Lukuvuosi 2009-2010

- Kehittämisen menetelmäosaamisen syventäminen elo-syyskuu 2009
- Opinnäytetyön väliseminaari lokakuu 2009
- Kansainvälisyys- ja monikulttuurisuus marras-joulukuu 2009
- Palveluiden tuottaminen tammi-helmikuu 2010
- Vapaasti valittavat opinnot; Johtamisen opintokokonaisuus maaliskuu 2010, Hankkeissa suoritettavat opinnot vapaasti kahden vuoden aikana hankkeiden aikataulujen mukaan
- Opinnäytetyöseminari huhtikuu 2010
- Valmistuminen kesäkuu 2010

Opintokokonaisuuksien kuvaukset

Opetussuunnitelman eri opintokokonaisuudet on kuvattu seuraavassa siten, että niistä käy ilmi opintokokonaisuuden tavoite, ydinsisältö ja suunniteltu toteutustapa arviointineen sekä vastuulehtori. Opintokokonaisuuksien kirjallisuus käyttötapoihin päivitetään opintokokonaisuuden aloituksen yhteydessä.

YHTEISÖT JA YHTEISÖLLISYYS 10 OP

Tavoite

Opintokokonaisuuden tavoitteena on syventää opiskelijoiden ymmärrystä yhteisöllisyyden käsitteen monimuotoisuudesta ja poikkitieteellisyydestä. Tutkivan prosessin käynnistyessä opiskelijaa tuetaan havaitsemaan ja analysoimaan yhteiskunnan rakenteellisista muutoksista seuraavia yhteisöllisiä muutoksia. Opiskelijat syventävät näkemystään rakenteellisten muutosten vaikutuksista omalla toimialalla ja eri sektoreiden toiminnassa. Opiskelijat rakentavat tietoa ja asiantuntijuuttaan jakaen yhteistä ymmärrystä ja näkemystä yhteisön ja erilaisten toimijaverkostojen sosiaalisen pääoman osatekijöistä. Tutkivan prosessin alussa opiskelija suuntaa huomionsa omaan toimintaympäristöönsä. Kokemuksia reflektoiden opiskelija syventää ymmärrystään osallisuudesta ja ryhmäilmiöistä sekä niiden yhteydestä yhteisön kehittämiseen ja yhteisölliseen voimaantumiseen. Opiskelija vahvistaa samalla näkemystään yhteisöllisestä, eettisestä ja valmentavasta muutoksen johtamisesta.

Opintokokonaisuuden keskeinen sisältö

Opintokokonaisuuden ydinsisältönä on

- yhteisöllisyys ja yhteisöllisen kasvun mahdollisuudet
- julkisen sektorin rakennemuutokset, yhteiskunnan eri sektoreiden vuorovaikutus, kansalaisyhteiskunnan rooli muutoksessa
- sosiaaliset innovaatiot ja niiden yhteys yhteisölliseen ja uudistavaan oppimiseen
- sosiaalinen pääoma sosiaalisiin innovaatioprosesseihin vaikuttavana tekijänä
- muutosorientoituneisuus: yksilötason innovatiivisuus suhteessa yhteisön kehittämisen haasteisiin
- yhteisöllinen ja yksilöllinen hyvinvointi ja voimaantuminen

Opintokokonaisuuden toteuttamistapa

Opintokokonaisuuden kontaktijaksot ovat syksyllä 2008. Kontaktiopetus (4 op) sisältää luentoja ja tutkivan oppimisen käynnistämistä palvelevaa ryhmätyöskentelyä. Lähijaksojen välillä tehdään itsenäinen kirjallisuuskatsaus (2 op). Toisella lähijaksolla tietoa jaetaan pienryhmissä, jonka jälkeen valitaan teemaan liittyvät, kontaktiopetuksen jälkeen jatkuvaa verkko- ja itsenäistä työskentelyä tukevat kysymykset/teemat. Kysymysten pohdintaa jatketaan verkkokeskusteluna (2 op). Jokaisella opiskelijalla on mahdollisuus tarkastella valittuja kysymyksiä omien kokemustensa sekä olemassa olevan ja kirjallisuuskatsauksessa kootun tietoperustan valossa. Yhteiseen kysymyksenasetteluun pohjautuen opiskelijat käynnistävät samalla itsenäisen oman toimialueen, toimintaympäristön ja yhteisön tutkimisen. Jokainen opiskelija kirjoittaa teeman päätyttyä verkkokeskusteluun tukeutuvan esseen suhteessa omaan toimintaympäristöönsä (2 op). Opintokokonaisuuden aikana aletaan työstää myös itsearvointia tukevaa oppimispäiväkirjaa.

Kirjallisuus:

- Antola, Tuula & Pohjola, Jukka. 2006. Innovatiivisuuden johtaminen. Sitra.
- Banks, S, Butcher, H, Henderson, P & Robertson, J. (ed.) 2003. Managing Community Practice: Principles, Policies and Programmes
- Cederlöf Petri. Nuorisotoimet rakennemuutoksen kynnyksellä. Selvitys kunnallisen nuorisotyön asemasta ja haasteista kunta- ja palvelurakenteen uudistuksessa sekä Humanistisen ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyötä.
- Humanistinen ammattikorkeakoulu, Sarja C. Oppimateriaalit 14
- Cilchrist, A. 2004. The Well-Connected Community: A Networking Approach to Community Development.
- Coare Pam & Johnston Rennie (ed.) 2003, Adult Learning and Community Voices: Exploring Community-Based Practice.
- Hautamäki ym. 2005. Yhteisöllisyyden paluu. Helsinki: Gaudeamus.
- Heikkilä, Jorma & Heikkilä, Kristiina 2005. Voimaantuminen työyhteisön haasteena. WSOY.
- Hämäläinen, Timo J. & Heiskala, Risto 2004. Sosiaaliset innovaatiot ja yhteiskunnan uudistumiskyky. Helsinki: Edita.
- Jokivuori Pertti. 2005. Sosiaalisen pääoman kentät. Jyväskylä: Minerva.
- Mason, Andrew 2000. Community, solidarity, and belonging : levels of community and their normative significance. Cambridge : Cambridge University Press.
- Takanen, Terhi 2005. Voimaantuva työyhteisö – miten luomme tulevaisuutta? Sun Innovations.
- Seikkula, Jaakko & Arnkill Tom 2005. Dialoginen verkostotyö. Helsinki: Tammi
- Sotarauta, Markku & Kosonen, Kati-Jasmin 2004. Yksilö, kulttuuri ja innovaatioympäristö – avauksia aluekehityksen näkymättömään dynamiikkaan. Tampere: Tampere University Press.
- Stähle Pirjo & Wilenius Markku. 2006. Luova tietopääoma: tulevaisuuden kestävä kilpailuetu. Helsinki: Edita.

Muusta sovellettavasta kirjallisuudesta sovitaan ryhmän kanssa.

Opintokokonaisuuden arviointi

Opintokokonaisuudessa arvioidaan tavoitteiden saavuttamista sekä asiantuntijuuden kehittymistä opintokokonaisuuden ydinalueilla. Yhteinen prosessiarviointi toteutetaan opintojakson aikana ja se koostuu kehityssuuntautuneesta vertaisarvioinnista. Opintokokonaisuuteen kuuluu itsearviointi, jossa opiskelija arvioi oman oppimisen prosessia, kehittymistä ja osallistumista. Kokonaisarvioinnin antaa opintokokonaisuudesta vastaava lehtori. Se on numeerinen sanallinen arviointi suhteutettuna opintokokonaisuuteen ja erillisiin tehtävärviointeihin. Opintokokonaisuuden suorittamisen edellytyksinä ovat kontaktiopetukseen osallistuminen, kirjallisuuskatsaus, verkkokeskusteluun osallistuminen ja refleктоiva essee.

Opintokokonaisuudesta vastaava lehtori

Lehtori Tarja Nyman,
HUMAK Lohjan kampus
Karstuntie 537 08450 LOHJA
Puh. 020 7621 257
tarja.nyman@humak.edu

PALVELUIDEN TUOTTAMINEN 7 OP

Tavoite:

Opintokokonaisuudessa palveluiden tuottamisen osaamista syvennetään ja laajennetaan teoreettis-käytännöllisesti osallisuuden näkökulmaa painottavana oppimisprosessina. Opintokokonaisuuden tavoitteena on laajentaa ja syventää opiskelijan ymmärrystä palveluiden tuottamisen kokonaisprosessista. Oppijan osaamista vahvistetaan palvelun tuottamisen suunnittelun, toteuttamisen ja arvioinnin alueilla sekä syvennetään opiskelijan osaamista palvelurakenteen muutosten vaikutuksista palvelutuotantoon. Opintoissa syvennetään oppijan taitoa tuotteistaa, arvioida ja kehittää toimialalla tapahtuvaa palvelutoimintaa.

Opiskelija osaa soveltaa palveluiden arviointimalleja, hallitsee tuotteistamisprosessin ja osaa käynnistää niitä. Vahvistetaan opiskelijan talouden eri lainalaisuuksien ja kolmannen sektorin tukimuotojen osaamista ja hallitsemista.

Sisältö:

- palvelutoiminnan muutokset ja haasteet
- palveluiden tuottaminen – suunnittelu, toteutus, arviointia, kehittäminen
- palveluiden johtaminen
- yrittäjyys- ja projektiosaaminen
- laadun kehittäminen järjestö- ja nuorisotyössä – erilaiset laatutyökalut
- toiminnan rahoitus ja kolmannen sektorin tukimuodot

Toteuttamistapa:

Opintokokonaisuuden lähiopetusjaksot ovat keväällä 2010. Kontaktiopetusta on 3 op, joka koostuu asi-antuntijaluennoista sekä pienryhmissä tapahtuvasta toimialan ja oman organisaation palvelutoiminnan tutkivasta oppimisesta. Kokonaisuuteen sisältyvä ohjatun itsenäisen ja pienryhmätyöskentelyn osuus on 4 op ja se sisältää mm. oman työyhteisön/ toimialan palvelutoiminnan tutkimista ja kehittämistehtäviä.

Arviointi:

Opintokokonaisuudesta kirjoitetaan sanallinen ja numeerinen arviointi suhteutettuna opintokokonaisuuden tavoitteisiin. Tarkempi kuvaus arvioinnin perusteista ja kohdistumisesta opintokokonaisuuden alkuorientaatiossa.

Opintojakson pakollinen kirjallisuus:

- . Arnkil, T.E, Eriksson, E. & Arnkil, R. 2000, Palveluiden dialoginen kehittäminen kunnissa. Sektorikeskeisyydestä ja projektien kaaoksesta joustavaan verkostointiin. Stakes, raportteja 253. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus Stakes.
- Kinnunen, J. Leppiniemi, J. Puttonen, V. Virtanen, K: 2002, Tietoa yrityksen taloudesta.
  - Kinnunen, R. 2004. Palveluiden suunnittelu. WSOY.
  - Lagus, A., Lillrank, P. Helin K. Managing Change - Improving Performance. Laatukeskus

Oheiskirjallisuus

- Heino, Juha, Levä, Kirsi & Tuominen, Kari. Johdatko julkista organisaatiota laadukkaasti. Laatukeskus Kunnat ja palvelut murroksessa. Kunta- ja palvelurakennemuutoksen johtaminen. www.efeko.fi/julkaisut
- Moilanen, R. 2001. Oppivan organisaation mahdollisuudet. Kustannusosakeyhtiö Tammi.

- Niiranen ym. 2005. Kuntapalvelujen tuloksellisuuden arviointi. Tasapainotettu mittaristo kunnallisissa organisaatioissa. PS-kustannus.
  - Palvelut 2020-hankkeen loppuraportti. EK.
  - Rantala, Sulkunen. Projektityhteiskunnan kääntöpuoli.
  - Sipilä, J. 2000, Palveluiden hinnoittelu. Ekonomia-sarja.
- Karlsson, Å. – Marttala, A. 2001. Projektkirja. Onnistuneen projektin toteuttaminen. Kauppakaari

Opintokokonaisuudesta vastaava lehtori:

Annikki Ahlqvist
 HUMAK Nurmijärven kampus
 Kotorannantie 49
 05250 KILJAVA
 p. 020 7621 299
 annikki.ahlqvist@humak.edu

KANSAINVÄLINEN JA MONIKULTTUURINEN OSAAMINEN 5 OP

Tavoite:

Tavoitteena on tukea opiskelijan kykyä toimia kansainvälisissä ja monikulttuurisissa toimintaympäristöissä ja yhteisöissä sekä edistää kansainvälistä viestintä- ja vuorovaikutusosaamista. Opiskelija pystyy tehostamaan kansainvälistä verkostotyötä itsensä ja sitä kautta oman työyhteisönsä edun mukaisesti hakemalla synergiaetuja yhteistyön kautta. Opiskelija syventää kansainvälistä ja monikulttuurista kompetenssiaan sekä saa yleiskuvan ammatillisen tehtäväalueensa asemasta ja merkityksestä kansainvälisessä toimintaympäristössä. Hän syventää tietoaan ja taitojaan yhden valitsemansa kansainvälisesti ja monikulttuurisesti tärkeän alueen osalla ja kykenee soveltamaan omaa kansainvälistä osaamistaan. Kokonaiskuvan saamiseksi hänen on myös syvennettävä tietoisuuttaan globaalien prosessien merkityksestä ja vaikutuksesta suomalaisen yhteiskuntaan.

Sisältö:

- kansainvälisyys ja monikulttuurisuus eri näkökulmista
- kansainväliset ja monikulttuuriset toimintaympäristöt ja yhteisöt
- kansainvälinen ja monikulttuurinen verkosto- ja yhteistyö
- globalisaation ja kansainvälistymisen kriittinen tarkastelu
- toiminnan rahoitus pääpiirteittäin

Toteuttamistapa:

Opintokokonaisuus toteutetaan syksyllä 2009. Lähiopetusjaksot sisältävät luennoitsija-asiantuntijaresurssin hyödyntämistä, vertaisoppimista, vuorovaikutuksellista dialogisuutta ja pienryhmätyöskentelyä. Kansainvälisen ja monikulttuurisen verkostotyöskentelyn teoriaosaamisen kytkeminen käytäntöön tapahtuu itsenäisten kehittämistehtävien kautta. On suositeltavaa suorittaa opintojakso kansainvälisessä tai monikulttuurisessa toimintaympäristössä, mutta opintojakso on mahdollista suorittaa myös omassa työyhteisössä kehittämistehtävänä. Jotta kansainvälisyyteen ja monikulttuurisuuteen pääsee paremmin sisälle, suoritetaan suurin osa kokonaisuudesta jollain muulla kuin opiskelijan äidinkielellä.

Kirjallisuus:

- Asp, Erkki 2006. Kansainvälisiä yhteyksiä ja yhteistyötä: kansainvälisen vuorovaikutuksen ja yhteistyön merkityksestä. Turun yliopisto.
- Kessler & Wertheimer (toim.) 1995. Multikulturalität: Tendenzen, Probleme, Perspektiven im europäischen und internationalen Horizont. Stauffenburg Verlag.
- Lehtonen, Löytty, Ahmed & Virkkunen (toim.) 2003. Erilaisuus. Tampere. Vastapaino.
- Martikainen, Tuomas (toim.) 2006. Ylirajainen kulttuuri: etnisuus Suomessa 2000-luvulla. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

- Maunula, Reijo 1999. Monikulttuuristen tiimien johtaminen ja valmentaminen. Yhdessä – vaikka erilaisina. Juva. PS-kustannus.
- Rastas, Huttunen & Löytty (toim.) 2005. Suomalainen vieraskirja: kuinka käsitellä monikulttuurisuutta. Tampere. Vastapaino.
- Salo-Lee, Malmberg & Halinoja 1996. Me ja muut: kulttuurienvälinen viestintä. Yle-opetuspalvelut. Jyväskylä. Gummerus.
- Sava, Inkeri 1999. Ajatuksia monikulttuurisesta. Taideteollinen korkeakoulu.
- Schmidt ja Finkbeiner (toim.) 2006. ABC's of cultural understanding and communication: national and international adaptations. Information Age Publ.
- Sippola, Leponiemi & Suutari 2006. Kulttuurisesti monimuotoistuvien työyhteisöjen kehittäminen: pitkäaikaistutkimus. Työministeriö.
- Touraine, Alain 2000. Can we live together? equality and difference. Polity Press.
- Varis, Salo-Lee, Mustonen, Kotilainen & Lasonen 2005. Uusrenessanssiajattelu, digitaalinen osaaminen ja monikulttuurisuuteen kasvaminen. Okka, Opetus-, kasvatusta- ja koulutusalojen säätiö.
- Wildemeersch, Stroobants, Bron & Antikainen (toim.) 2005. Active citizenship and multiple identities in Europe. Peter Lang.

Lisäkirjallisuutta valitun aihealueen mukaan.

Arviointi:

Opintokokonaisuus arvioidaan prosessina niin, että arvioinnissa näkyy opiskelijan henkilökohtainen kehittyminen kansainvälisenä ja monikulttuurisena toimijana. Arviointi painottuu opiskelijan ydinosaamisen kehittymiseen. Kielitaidon osuus huomioidaan tehtävässä, jossa painotus on asiantuntijuuden esille tuomisessa jollain muulla kuin omalla äidinkiellällä. Arvioinnissa hyödynnetään kehityssuuntautunutta vertais- ja itsearviointia. Arviointi kohdentuu sekä yksilö- että vertaisryhmätyönä toteutettuihin kehitys- ja oppimistehtäviin. Lehtoriarvioinnin, joka on laadullinen, sanallinen ja numeerinen arviointi ja joka kohdistuu prosessinomaisen henkilökohtaisen kehittymisen arviointiin, suorittaa opintokokonaisuudesta vastaava lehtori.

Opintokokonaisuudesta vastaava lehtori:

Pedagogisen osaamisen syventäminen 10 op

Tavoite:

Opintokokonaisuuden tavoitteena on opiskelijan pedagogisen osaamisen tunnistaminen ja syventäminen yhteisöissä sekä toimintaverkoissa. Opintokokonaisuudessa tuetaan alan ammattieettistä kasvua ja voimaantumisen prosessia luoden asiantuntijuuden jakamista ja vaikuttamistoimintaa. Pedagogisessa prosessissa laajennetaan ryhmä- ja tiimityöskentelyn periaatteiden ja työryhmissä toimimisen sekä johtamisen osaamista. Kontakteissa ja vertaisoppimisryhmätyöskentelyssä perehdytään viimeaikaiseen käyttäytymistieteelliseen tutkimustietoon ihmisen kasvun, kehityksen sekä toiminnan näkökulmasta kontekstina yhteisölliset toimintaympäristöt. Koulutusprosessin organisoimisessa vahvistetaan pedagogisen ja didaktisen ohjaamisen sekä osaamisen tietotaitoja. Tavoitteena on, että opiskelija muodostaa kokonais kuvan henkilökohtaisten ohjaajuuden elementeistä, arvioi reflektiivisesti ja moniasiantuntijuutta hyödyntäen omaa pedagogista osaamista ja sen kehitysvisionia. Opintoissa tuetaan työelämän ja omien henkilökohtaisten kehittämistavoitteiden kohtaamista (voimaantuminen). Opiskelija syventää pedagogista osaamistaan sekä hahmottaa erilaisia pedagogisia lähtökohtia. Opiskelija motivoituu elinikäisen oppimisen prosessiin.

Sisältö:

Didaktinen osaaminen 5 op

- Opiskelija ymmärtää ja pystyy soveltamaan työssään yksilön kasvun, kehityksen ja toiminnan kannalta keskeisiä tekijöitä; psykologisen osaamisen systemaattinen syventäminen
- Opiskelija omaksuu prosessityöskentelyn työyhteisön voimavarana ja ammattietiikan syventäjänä
- Koulutusprosessin hallinta ja yhteys alan visioihin osana opiskelijan ammatillista osaamista
- Didaktiset oppimis- ja ohjauskäsitykset ohjaustyössä

Pedagoginen osaaminen 5 op

- Opiskelija syventää omaa pedagogista osaamistaan ja tietämystään pedagogisena vaikuttajana
- Oman ohjaajuuden syventäminen: ryhmä- ja roolityöskentely oppivan yhteisön voimavarana
- Ryhmässä toimimisen ja ohjaamisen eri näkökulmien havaitseminen sekä niiden kehittäminen asiantuntijuuden jakamisen ja voimaantumisen näkökulmasta
- Pedagogisten prosessien havaitseminen, reflektointi ja kehittäminen.
- Kohtaaminen ja dialogisuus ohjauksessa

Toteuttamistapa:

- Lähikontaktijaksot: huhtikuu 2009.
  - Luentoja ja ryhmätyöskentelyä kontaktissa 2 op.
  - Kirjallisuuteen pohjautuva yksilötyö: oppimistehtävä opiskelijan oman oppimis- ja ohjauskäsityksen reflektoinnista ja voimaantumisen sekä ammattietiikan näkökulmasta (3 op).
  - Kontaktien välillä toteutetaan vertaisoppimisryhmissä alueellinen alan koulutusprosessi hyödyntäen ja soveltaen innovatiivisia prosessi-, ongelmanratkaisu- ja oppimiskäsityksiä. Itsenäistä ja vertaisoppimisryhmätyöskentelyä lähijaksojen välillä (3 op)
- Lähikontaktijaksot: kesäkuu 2009.
  - Koulutusprosessien esittelyjä ja luentoja kontaktissa 2 op.

Arviointi

Opintokokonaisuudessa arvioidaan tavoitteiden saavuttamista ja ydinosaamisalueiden kehittymistä. Prosessiarviointia tehdään opintojakson aikana vertaisarvioinnin ja arviointikeskustelujen muodossa. Työelämän mentori arvioi koulutusprosessin yhdessä vertaisoppimisryhmän kanssa. Mentori osallistuu mahdollisesti koulutusprosessin esittelyyn kontaktissa. Lehtoriarviointi tehdään laadullisen ja numeerisen arvioinnin muodossa. Arviointi kohdistuu kirjallisiin töihin sekä koulutusprosessin toteuttamiseen ja sen reflektointiin.

Kaikille yhteinen kirjallisuus:

- Frisk, Tarja (toim.) 2003. Ohjaaminen työssä. Educa – instituutti Oy.
- Hakkarainen, Kai., Lonka, Kirsti & Lipponen, Lasse. 2003. Tutkiva oppiminen. Helsinki: Wsoy.
- Kiilakoski, Tomi., Tomperi, Tuukka & Vuorikoski, Marjo. Kenen kasvatusta? Kriittinen pedagogiikka ja toisinkasvatuksen mahdollisuus. Tampere: Vastapaino.
- Tennant, Mark & Pogson, Philip. 2002. Learning and Change in the Adult Years. San Francisco: Jossey-Bass.

Muu opintokokonaisuuteen liittyvä kirjallisuus:

- Aittola, Tapio., Eskola, Jari & Suoranta, Juha. (toim.) Kriittisen pedagogiikan kysymyksiä. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy.
- Giroux, Henry A. & McLaren, Peter. 2001. Kriittinen pedagogiikka. Tampere: Vastapaino.
- Kansanen, Pertti. 2004. Opetuksen käsitemaailma. Jyväskylä: PS –kustannus.
- Laine, Kaarina. 2005. Minä, me ja muut sosiaalisissa verkostoissa. Helsinki: Otava.
- Lairio, Marjatta & Puukari, Sauli (toim.) 2001. Muutoksista mahdollisuuksiin. Jyväskylän yliopistopaino. (ohjaus, enemmän opinto-ohjauksellisesta näkökulmasta)
- Onnismaa, Jussi. Epävarmuuden paluu. Ohjauksen ja ohjausasiantuntijuuden muutos. Kasvatustieteellisiä julkaisuja. 2003. Joensuun yliopisto.
http://joypub.joensuu.fi/publications/dissertations/onnismaa_epavarmuuden/onnismaa.pdf
- Uusikylä, Kari & Atjonen, Päivi. 2000. Didaktiikan perusteet.
- Poikela, Esa & Poikela, Sari (toim.) 2005. Ongelmista oppimisen iloa. Ongelmaperustaisen pedagogiikan kokeiluja ja kehittämistä. Tampere: University Press.
- Polo, Sirpa. 2004. Minästäkö kaikki riippuu? Ammatillisen aikuisopettajan valmiudet selviytyä muuttuvassa toimintaympäristössä. <http://acta.uta.fi/teos.phtml?10701>
- Sivonen, Seppo. 2002. Yhteisö kehittämisen kentällä. Joensuun yliopistopaino.
- Englanninkielisiä artikkeleita sopimuksen mukaan.

Opintokokonaisuudesta vastaava lehtori:

Lea Jokinen
yliopettaja (1.8.2008 alkaen)
HUMAK Tornion kampus
Kivirannantie 13-15, 95410 Tornio
p. 020 7621285 / lea.jokinen@humak.edu

Kehittämisen menetelmäosaamisen syventäminen 7 op

Tavoite

Opintokokonaisuudessa kehittämisosaamista (tietoa ja taitoa) syvennetään ja laajennetaan teoreettiskäytännöllisenä ja monipuolisena yhteisöllisenä sosiokonstruktiivisena tutkivana ja kehittävänä oppimisprosessina. Opintokokonaisuuden tavoitteena on vahvistaa demokraattista, moniäänistä ja yhteisöllisesti osallistavaa osaamista sekä parantaa valmiuksia toimia erilaisissa asiantuntijayhteisöissä dialogisesti ja rakentavasti yhdessä toimijoiden kanssa. Oppija oppii uusia strategisia työvälineitä ja tutkimus- ja kehittämistoiminnan menetelmiä toteuttaakseen itsenäisesti mm. sosiaaliseen pääomaan ja innovaatioihin ja työelämän kehittymiseen kiinnittyviä hankkeita ja käynnistääkseen asiakas- ja yhteisölähtöisiä kehittämistoimintoja. Oppija syventää valmiuksiaan ongelmanratkaisuun ja muutosprosesseihin luovan, innovatiivisen ja tulevaisuussuuntautuneen reagoinnin, ennakkoinnin ja toteutuksen avulla. Oppija syventää omaa asiantuntijuuttaan ja professionaalisuuttaan työelämän kehittäjänä tarkastellen omaa arvoperustaansa ja ammattieettisiä periaatteitaan ja ymmärtäen reflektion merkityksen ammatillisessa kasvussa.

Sisältö

- kehittämisen toimintamalleja ja -menetelmiä
- strateginen johtaminen, osaamisen johtaminen ja työn organisointi
- ongelmaratkaisumenetelmä
- tutkiva ja kehittävä työote järjestö- ja nuorisotyössä
- asiantuntijuus ja työelämän kehittäjän ammatti-identiteetti ja ammattietiikka
- muutosprosessit

Toteutustapa

Opintokokonaisuus toteutetaan elo-syyskuussa 2009. Yhteisöön kiinnittyvä kehittämistehtävä ohjeistetaan jo keväällä 2009 tehtävän edellyttämän prosessin takia. Lähiopetus (2 op) sisältää luento-opetusta, asiantuntijavierailuja ja työskentelyä vertaisoppimisryhmässä. Ohjattu itsenäinen työskentely (5 op) sisältää kolme oppimistehtävää: 1. strategiatyöskentelyyn liittyvän ennakkotehtävän ja 2. yhteisöön kiinnittyvän kehittämistehtävän ja 3. tutkimus- ja kehittämismenetelmiin liittyvä kirjallinen tehtävä. Tehtäviin sisältyy tiedonhankintaa ja kirjallista raportointia.

Kaikille yhteinen kirjallisuus

Aaltonen, Heiskanen & Innanen 2003: Arvot yksilön ja työyhteisön kehittäjänä. Helsinki. WSOY.
Borgman & Packalén 2002: Parhaat käytännöt työyhteisön kehittämiseen. Helsinki. Tammi.
Eteläpelto & Onnismaa (toim.) 2006: Ammatillisuus ja ammatillinen kasvu. Helsinki. Kansanvalistusseura.
Ollila, Maija-Riitta 2005: Persoonan valta. Helsinki. WSOY.
Honkanen, Henry (toim.) 2005: Henkilöarviointi työelämässä. Helsinki. Edita.
Fritz ja Omdahl (toim.) 2006: Problematic relationships in the workplace. New York. Peter Lang.
Santalainen, T. 2006. Strateginen ajattelu. Talentum. Helsinki.

Suosittelavaa oheislukemistoa:

Gardner, Csikszentmihalyi & Damon 2001: Good work: when excellence and ethics meet. New York. Basic Books.
Hallamaa ja Aaltonen (toim.) 2006: Etiikkaa ihmistieteille. Helsinki. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
Heikkilä ja Heikkilä 2001: Dialogi – Avain innovatiivisuuteen. Vantaa. WSOY.
Hirvihuhta & Litovaara 2003: Ratkaisun taito. Helsinki. Tammi.
Meyer ja Allen 1997: Commitment in the workplace: theory, research, and application. Thousand Oaks.
Ollila, Maija-Riitta 2002: Erheitä ja virheitä. Helsinki. WSOY.
Schulze ja Roberts (toim.) 2005: Emotional intelligence: an international handbook. Cambridge. Hogrefe & Huber.
Sihvola, Juha 2004: Maailmankansalaisen etiikka. Helsinki. Otava.
Silvennoinen, Markku 2006: Onnistu alaisena: näin johdan esimiestani ja itseäni. Helsinki. Tammi.

Mahdollisesta lisäkirjallisuudesta sovitaan ryhmän kanssa aihealueen mukaan.

Opintokokonaisuuden arviointi

Opintokokonaisuudessa arvioidaan tavoitteiden mukaisen osaamisen saavuttamista ja asiantuntijuuden kehittymistä ja laaja-alaistumista tehtävien sisällöllisen syvyyden, laajuuden ja sovellettavuuden mukaan. Opintojaksoon kuuluvat itsearviointi suhteessa osaamistavoitteisiin ja yhteinen prosessiarviointi. Kokonaisarvioinnin antaa opintokokonaisuudesta vastaava lehtori. Se on laadullinen, sanallinen ja numeerinen arviointi suhteutettuna opintokokonaisuuden tavoitteisiin. Arvioinnin kohteena ovat lähiopetukseen ja vertaisoppimisryhmän työskentelyyn osallistuminen, ennakkotehtävä ja yhteisössä toteutetun kehittämistyön ja sen kirjallinen raportointi.

Opintokokonaisuudesta vastaava lehtori:

Annikki Kluukeri-Jokinen, HUMAK
Aikuiskoulutuksen yliopettaja
Riihimaantie 7
85100 Kalajoki
p. 020 7621 242
annikki.kluukeri-jokinen@humak.edu

VIESTINTÄ JA KULTTUURISUUS 10 OP

Tavoite:

Tavoitteena on opiskelijan omien persoonallisten vuorovaikutustaitojen kehittäminen ja vahvistaminen. Dialogiosaamisen, monipuolisten, toimivien, hyvien vuorovaikutustaitojen vahvistaminen edesauttaa sitä, että yhteistyö eri sidosryhmien kanssa luo mahdollisuuden demokraattisen osallisuuden kehittymiselle yhteisöllisyyttä rakentaen. Monialaisen osaamisen arvostaminen ja moniäänisyyden kunnioittaminen edellyttää opiskelijalta prosessinomaisen dialogityöskentelyn ymmärtämistä. Opiskelijan kyky ja taito työskennellä erilaisissa konteksteissa, erilaisissa vuorovaikutustilanteissa syvenee ja hän pystyy organisoimaan ja luomaan ammatillisia verkostoja. Oman alan kuuluminen ympäröivään yhteiskuntaan, yhteiskunnan vaikutus omalla alalla ja näiden kahden käymä dialogi kielellistetään ja otetaan tutkimus- ja kehittämiskohteeksi oppimisen syventäjänä.

Sisältö:

- monipuoliset viestintätaidot, oman kompetenssin syventäminen
- tieto- ja viestintätekniiikan taitojen vahvistaminen
- yhteisö- ja mediakasvatus
- viestinnän kontekstisidonnaisuus
- viestintä eri kohderyhmille ja vaikuttaminen
- haasteelliset vuorovaikutustilanteet
- monialaisten työryhmien johtaminen
- puheen tutkimus: diskurssianalyysit, etnometodologia

Toteuttamistapa:

Opintokokonaisuus toteutetaan kevätlukukaudella 2009. Kokonaisuuden teoriaosioon kuuluu asiantuntijaluentoja, jonka yhteyteen liitetään opiskelijan henkilökohtainen oppimis- ja kehitystehtävä (4 op). Oppimisen syventämiseen ja teorian käytännön soveltamiseen tarkoitettu itsenäisesti tai vertaisoppimisryhmässä suoritettava kehitystehtävä (4,5 op) yhdistetään työelämään ja työtehtäviin niin, että opiskelijalle syntyy mahdollisuuksia erilaisten vuorovaikutus- ja viestintätilanteiden harjoittamiseen ja niiden reflektointiin, arviointiin ja niistä oppimiseen. Lisäksi opiskelija tenttii tutkimusmenetelmäkirjallisuuden opintokokonaisuuden kaikille yhteisestä kirjallisuudesta valitsemansa teokset(1,5 op). Kirjallisuuden suorittamistapa voi olla muukin kuin tentti, esimerkiksi esseet.

Kirjallisuus:

- Bartlett ja Linnasalmi 2004. Neuvottelut ja kokoukset englanniksi. Helsinki. Multikustannus.
- Choo, Chun Wei 2006. The knowing organization: how organizations use information to construct meaning, create knowledge, and make decisions. 2. painos. New York. Oxford University Press.
- Griffin, Emory A. 2006. A first look at communication theory. 6. painos. Boston. McGraw-Hill.
- Isokorpi, Tia 2006. Napit vastakkain. Ristiriidat, rajat ja ratkaisut. Juva. PS-kustannus.
- Karhu, Matti 2005. Asiantuntija viestii: ajatuksesta vaikutukseen. Helsinki. Inforviestintä.
- Karila ja Alasuutari (toim.) 2006. Kasvatusvuorovaikutus. Tampere. Vastapaino.
- Olkinuora, Hannu 2006. Minne menet media? Helsinki. Taloustieto.
- Ranne, Jari 2006. Anna palaa!: käytännön palautetaitokirja. Helsinki. Hakapaino.
- Torkki, Juhana 2006. Puhevalta: kuinka kuulijat vakuutetaan. Helsinki. Otava.
- Varis, Salo-Lee, Mustonen, Kotilainen & Lasonen 2005. Uusrenessanssiajattelu, digitaalinen osaaminen ja monikulttuurisuuteen kasvaminen. Helsinki. Okka, Opetus-, kasvatus- ja koulutusalojen säätiö.

Muu kirjallisuus valitaan tarkemmin aiheen ja kehitystehtävän suuntaisesti

Arviointi:

Opiskelija reflektoi omaa osaamistaan viestijänä eri konteksteissa. Tehtävänannon mukaisesti toteutetaan myös kehitysuuntautunut vertaisarviointi ja työyhteisöstä kollegiaalinen arviointi. Pääarviointi muodostuu lehtoriarvioinnista, joka tehdään yhteistyössä opiskelijan itsensä kanssa. Arviointi on laadullinen, sanallinen ja numeerinen arviointi ja se kohdistuu opiskelijan viestinnän tutkimukseen, henkilökohtaiseen ja/tai vertaisoppimisryhmässä suoritettaviin oppimis- ja tutkimustehtäviin .

Opintokokonaisuudesta vastaava lehtori:

OPINNÄYTETYÖ 30 OP

Tavoite:

Tavoitteena on, että opiskelija osoittaa kykynsä (taitotietonsa) yhteisöjen kehittämistarpeiden tunnistamiseen, niiden kehittämistä koskevan uuden tiedon tuottamiseen ja soveltamiseen sekä valmiutensa monialaisen yhteisöjen kehittämistä koskevan tutkimustiedon ja ammattikäytäntöjen kehityksen seuraamiseen. Opinnäytetyö on tutkimuksellinen kehittämis-tehtävä tai soveltava tutkimus, jossa korostuu toimialan työelämän yhteisöjen kehittäminen sekä valmius itsenäiseen vaativaan asiantuntijatyöhön. Opinnäytetyö rakentuu ylempään ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvissä opinnoissa hankittavan osaamisen ja omakohtaisen työelämäkokemuksen perustalle, ja se tehdään pääsääntöisesti yksilötyönä. Prosessissa korostuu opiskelijan, työelämän ja ammattikorkeakoulun yhteisöllinen vuorovaikutus niin aiheenvalinnan, toteutustavan kuin tavoitteidenkin osalta. Lisäksi opinnäytetyö kytkeytyy ammattikorkeakoulun omaan tutkimus- ja kehittämistoiminnan profiiliin.

Sisältö:

- tutkimuksellisen kehittämistehtävän ideointi ja rajaus
- aineiston kerääminen ja analysointi
- tutkimuksellisen kehittämistehtävän raportointi
- seminaariesitykset

Toteuttamistapa:

Opinnäytetyö 1 (3 op)

Opinnäytetyö 2 (5 op)

Opinnäytetyö 3 (22 op)

Opinnäyteopinnot etenevät lähijaksojen menetelmäopetuksen ja seminaarien sekä itsenäisen etäjaksoyöskentelyn vuorotteluna. Opinnäytetyötä tuetaan henkilökohtaisella ohjauksella, jota on mahdollista saada sopimuksen mukaan sekä lähijaksoilla että niiden välisillä etäjaksoilla. Ohjausta voi saada tarpeen ja sopimuksen mukaan henkilökohtaisessa ohjaustapaamisessa, puhelinkonsultaationa tai sähköpostikommentaarina. Lähijaksoihin sisältyvissä seminaareissa opinnäytetyötä viedään eteenpäin perinteisellä seminaarityöskentelytavalla, opponoiden ja työstä vertaisryhmässä keskustellen. Läheisistä aiheista opinnäytetyötä tekevät muodostavat yhteisen vertaisoppimisryhmän, joka tukee opinnäytetyöskentelyä etenkin etäjaksoilla.

Opinnäytetyöopintoihin sisältyvät myös opinnäytteen aiheen hyväksytys, seminaariesitykset ja raportointi.

Ohjauksen tueksi voidaan pyytää ja sopia työn toimeksiantajan tai työelämän edustajan kanssa mentorin nimeämisestä.

Opintokokonaisuuteen liittyvä kirjallisuus:

Määritellään opinnäytetyön perusteella.

Arviointi:

Opinnäytetyöstä kirjoitetaan sanallinen arviointi ja arvioidaan asteikolla suoritettu tyydyttävästi (1–2), suoritettu hyvin (3–4) tai suoritettu kiitettävästi (5). Opinnäytetyön arvioi kaksi oppilaitoksen opetushenkilöstöön kuuluvaa arvioijaa. Heistä toinen on opinnäytetyön ohjaaja ja toinen koulutusohjelman yliopettajien määräämä arvioija. Arvioijaksi voidaan määrätä oppilaitoksessa toimiva perustutkinnon yliopettaja tai lehtori, jonka osaamisalueeseen arvioitava opinnäyte kuuluu.

Opintokokonaisuudesta vastaava lehtori:

Merja Kylmäkoski.
Nuorisotyön ja nuorisopolitiikan yliopettaja
Humak/Rehtorin toimisto
Annankatu 12 A 17
00120 Helsinki
p.0207621287
merja.kylmakoski@humak.edu

Orientaatio- ja tutkimusmenetelmäopinnot 1 op

Orientaatio-opinnot

Orientaatio opinnoissa syyskuussa opiskelijaryhmän kanssa tutustutaan koulutusohjelman tavoitteisiin, ydinsisältöihin sekä opetussuunnitelmaan. Opetellaan yhdessä virtuaalikampus HumakPron käyttö sekä sähköpostin ja verkkotyöskentelyn työkalut. Tehdään yhteisöllisen oppimisen perustaksi tutustuminen ryhmään, opettaviin lehtoreihin ja hops-ohjaajiin. Muodostetaan vertaisoppimisryhmät ja aloitetaan hops-prosessi hops-ohjaajan kanssa. Paneudutaan opiskelutaitoihin mm. ajankäytönsuunnittelun muodossa.

Orientaatio-opinnoista vastaavat hops-ohjaajat;
yliopettaja Annikki Kluukeri-Jokinen
lehtori Tarja Nyman

Tutkimusmenetelmäopinnot**Tavoite:**

Opiskelija ymmärtää tieteellisen ja toiminnallisen tutkimuksen erot. Hän osaa määritellä ja rajata tutkimuksellisen kehittämistehtävänsä sekä perustellen valita kehittämistehtävänsä kannalta tarkoituksenmukaisen aineiston keruumenetelmän ja analyysimenetelmän. Hän hallitsee tutkimuseettiset periaatteet sekä kirjallisen raportoinnin ja lähdeviittaustekniikan.

Sisältö:

- tutkimuksellinen kehittämistyön metodologia, esim. toimintatutkimus
- aineiston hankinnan menetelmät
- aineiston analysointimenetelmät
- tutkimusetiikka
- tieteellinen kirjoittaminen (ymmärrettävän asiatekstin tuottaminen)

Toteuttamistapa:

Opintokokonaisuus toteutetaan lähiopetuksena integroituna muuhun tutkinnon lähiopetukseen ja itsenäisesti opiskellen. Opiskelija osallistuu aktiivisesti kontaktiopetukseen (15-16 tuntia) ja laatii vertaisoppimisryhmänsä kanssa esseekirjoitelman (30 tuntia), jossa tarkastellaan erilaisten menetelmävalintojen merkitystä kehittämistehtävän suorittamisessa. Tämä osio sisältyy ja toteutetaan Kehittämisen menetelmäosaamisen syventäminen opintokokonaisuudessa. Lisäksi opiskelija tenttii opintokokonaisuuden kaikille yhteisen kirjallisuuden (40 tuntia). Kirjallisuuden suorittamistapa voi olla muukin kuin tentti, esimerkiksi esseet. Tämä sisältyy Viestintä ja kulttuurisuus opintokokonaisuuteen. Tutkimusmenetelmäopinnot on yhteensä 3 op sisältäen kontaktiopetuksen ja eri opintokokonaisuuksiin linkittyvät osiot.

Kaikille yhteinen kirjallisuus:

Heikkilä, Tarja 2001. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita.

Kuula, Arja 1999. Toimintatutkimus : kenttätöitä ja muutospyrkimyksiä. Tampere: Vastapaino.

Kuula, Arja 2006. Tutkimusetiikka. Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys. Tampere: Vastapaino.

Vilka, Hanna 2005. Tutki ja kehitä. Helsinki: Tammi.

Opetusta tukeva oheiskirjallisuus:

Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2007. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Muu kirjallisuus:

Sovitaan opiskelijan kanssa tutkimuksellisen kehittämistehtävänsä perusteella.

Arviointi:

Tutkimusmenetelmäopinnoista kirjoitetaan sanallinen arviointi.

Tutkimusmenetelmäopinnoista vastaava lehtori:

Merja Kylmäkoski.

Nuorisotyön ja nuorisopolitiikan yliopettaja

Humak/Rehtorin toimisto

Annankatu 12 A 17

00120 Helsinki

p.0207621287

merja.kylmakoski@humak.edu

VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT 10 OP**Tavoite ja sisältö:**

Tavoitteena on täydentää ja syventää opiskelijan ammatillista osaamista ja kehittymistä persoonallisten ja henkilökohtaisten tarpeiden suuntaisesti. Opiskelija voi valita opintoja jostain muusta ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon koulutusohjelmasta tai yliopistosta. Vapaasti valittavista opinnoista sovitaan HOPS-ohjaajan kanssa syksyn 2008 aikana..

Humanistinen ammattikorkeakoulu tarjoaa ylemmän amk-tutkinnon opiskelijoille koulutusohjelmaan sopivia vapaasti valittavia opintoja seuraavasti; Johtamisen (10 op) osion tai erikseen sovittavan ja määriteltävän osallistumisen Humakin tutkimus- ja kehittämishankkeissa tehtävään oppimiseen. Nämä hankkeet sekä Kansainvälisyshankkeet esitellään opiskelijoille syksyn 2008 aikana.

Johtaminen 10 op

Tavoitteet

Opintojakson tavoitteena on opiskelijan oman johtajuuden tuntemisen syventäminen sekä tämän pohjalta tapahtuva osaamisen laajentaminen. Opintokokonaisuudessa lisätään sekä laajennetaan erilaisten yhteisöjen johtamisen osaamista. Opintojakson lähijaksoilla tutustutaan johtamisen alueen kehitysnäkymiin toimialan johtamisen näkökulmasta. Kokonaisuuden tavoitteena on, että opiskelija muodostaa selkeän ja merkityksellisen käsityksen toimialan johtamisesta, omasta henkilökohtaisesta johtajuudestaan ja sen kehittämisen tarpeista.

Sisällöt:

- oman johtamistyylin tunnistaminen ja kehittäminen
- yhteisöllisen ja voimavarajohtamisen pääperiaatteet
- moniammatillisten tiimien ja verkostojen johtaminen
- järjestöjohtaminen mm. vapaaehtoisten johtaminen
- arvot ja eettisyys johtamisessa
- henkilöstön rekrytointi

Toteuttamistapa:

Opintokokonaisuuden lähiopetusjaksot ovat keväällä 2010. Kokonaisuuden suoritus koostuu ennakkotehtävästä, sen pohjalta käytävästä verkkokeskustelusta, lähijaksoista ja kokonaisuuden kokoavasta oppimistehtävästä. Kokonaisuuteen kuuluvan ohjatun, itsenäisen ja verkkokeskustelun osuus on 5 op, lähijakson osuus 1 op sekä kokonaisuuden kokoavan oppimistehtävän osuus on 4 op.

Arviointi:

Opintokokonaisuudesta kirjoitetaan sanallinen ja numeerinen arviointi.

Opintojakson pakollinen kirjallisuus:

James, Rick: Leaders changing inside-out, What causes leaders to change behaviour. Cases from Malawian Civil Society. The International NGO Training and Research Centre INTRAC <http://www.intrac.org/docs/OPS43Final.pdf>
Kaski Satu, Kiander Tuula Tunnejohtajuus – kuuntelua ja vaikuttamista_ Edita Publishing Oy
Kärkkäinen, Merja (2005). Yhteisöllinen johtaminen esimiehen työvälinaenä. Edita Publishing Oy, Helsinki
Sädevirta: Henkilöstöjohtamisen ja sen tutkimuksen kehittyminen: henkilöstöhallinnollisesta johtamisesta ihmisvoimavarojen johtamiseen. Tykes, raportti 35, Työministeriö, Helsinki, Tykesin julkaisut pdf-muodossa

Oheiskirjallisuutta:

Antikainen, E-L, 2005, Kasvuorientoitunut ilmapiiri esimiestyön tavoitteena, Acta Universitas Tampereensis 1088
Aaltio-Marjosola, I 2001. Naiset, miehet ja johtajuus. Helsinki: WSOY.
Alvesson, M. & Billing, Y 1997. Understanding gender and organizations. Lontoo: Sage
Cartwright, S. & Cooper, C.L. 1997. Managing workplace stress. Thousand Oaks, CA: Sage.
Greenberg, J. 2005. Managing behaviour in organizations. Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice, Hall, cop
Kets de Vries Manfred Johtaja terapeutin sohvilla – Lisää tunneälyä organisaatioon Edita Publishing Oy
Kaski Satu, Kiander Tuula Minä johtajana – Itsetuntemuksesta toimivaan johtajuuteen Edita Publishing Oy
Könnölä, T. & Rinne, P. 2001. Elinehtona eettisyys. Vastuullinen liiketoiminta kilpailuetuna. Helsinki: Kauppakaari..
Quinn, Faerman, Tomson & McGrate: Become a Master Manager. A Competency Framework, 1996 Jossey-Bass
Nakari, M.-L. 2003. Työilmapiiri, työntekijän hyvinvointi ja muutoksen mahdollisuus. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Löytyy myös osoitteesta <http://selene.lib.jyu.fi:8080/vaitos/studies/studeduc/9513915484.pdf>
Mikko Räsänen (toim.): Coaching ja johtajuus - Valmentava ote esimiestyössä
Quinn, Robert, Beyond rational management, 1988 Jossey-Bass
Stenvall, Jari et al. (2007). "Mees romppeines siihen". Henkilöstövoimavarojen hallinta ja muutoksen johtaminen kuntafuusioissa. Acta 191. Suomen Kuntaliitto, Helsinki
Turunen Raimo (toim.) Johtaminen seurakunnassa, Helsinki, Edita
Viitala, R. 2004. Henkilöstöjohtaminen. Helsinki: Edita
Viitala, Riitta. Johda osaamista. Osaamisen johtaminen teoriasta käytäntöön. Infoviestintä, Helsinki.
Åhman, H. Oman mielen johtaminen, näkemyksiä ja kokemuksia yksilön menestymisestä postmodernissa organisaatiossa 2003. Teknillinen korkeakoulu, Helsinki
Österberg, M. 2005. Henkilöstöasiantuntijan käsikirja. Edita.

Opintokokonaisuudesta vastaava lehtori

Annikki Ahlqvist
Humak/Nurmijärven kampus
Kotorannantie 49
05250 Kiljava
puh 020 7621 299/annikki.ahlqvist@humak.edu

Tutkimus- ja kehittämishanke osaamisen vahvistaminen 10 op

Tavoite

Opiskelija vahvistaa omaa tutkimus- ja kehittämishanke osaamistaan osallistumalla jonkin Humakin T & K hankkeen työskentelyyn valitsemassaan hankkeessa yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa. Hankevalinta voi edistää opiskelijan henkilökohtaisten ammatillisten osaamisalueiden (substanssin) syventämistä tai laajentamista. Ihanne olisi sisällyttää oma kehittämishankeena tehtävä opinnäytetyö valitun hankkeen yhteyteen ja perustalle.

Sisältö ja kirjallisuus määräytyvät valitun tutkimus- ja kehittämishankkeen mukaisesti.

Toteuttamistapa

Hanketyöskentelyyn liittyy hankkeessa mukana oleminen yhdessä ko. toimijoiden kanssa määritellyin tavoittein ja tehtävin. Suunnittelu, toteutus, arviointi ovat keskeisiä osioita, joihin opiskelija yhdistää aina myös raportoinnin. Raportointi pitää sisällään aihealueen kirjallisuuteen tutustumisen sekä kehittymisen ja oppimisen reflektoinnin. Hankkeisiin voi mennä koko opiskelunajan riippuen hankkeen ja opiskelijan yhteensopivista aikatauluista.

Arviointi

Hanketyöskentelyssä noudatetaan soveltuvin osin vertaisarviointia, prosessiarviointia sekä lehtoriarviointina yhdessä hankevas-
taavan kanssa työskentelyä hankkeessa sekä raporttia. Arviointi on sanallista ja numeerista.

Opintokokonaisuuden suorittamisesta, reunaehdoista, tavoitteista ja arvioinnista vastaavat hops-ohjaajat.

